

Memo

memonummer	180302-MR-01
datum	2 maart 2018
aan	Just Verhoeven
van	Robin Michiels
kopie	Alfred Schuphof
project	Bestemmingsplan Buitengebied - Landgoed Molenweg, Harderwijk
projectnr.	0416799.00
betreft	Waterparagraaf

Waterparagraaf Bestemmingsplan Buitengebied – Landgoed Molenweg

Inleiding

De initiatiefnemer is voornemens om aan de Molenweg 46 te Hierden (gemeente Harderwijk, Gelderland) een landgoed te ontwikkelen. Dit voornemen is in het huidige bestemmingsplan niet toegestaan. Om deze reden wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Het doorlopen van een watertoets is een verplicht onderdeel binnen de ruimtelijke procedure.

De watertoets is in essentie een procesinstrument met als doel te komen tot een betere inbreng van wateraspecten in ruimtelijke plannen en besluiten. Dit moet uiteindelijk leiden tot een goed functionerend en beheersbaar ontwerp van de waterhuishouding en de riolering voor het plangebied, dat aansluit op het vigerende beleid van het rijk, de provincie, het waterschap en de gemeente. Hiertoe worden in dit stadium de randvoorwaarden en uitgangspunten voor het ontwerp van de waterhuishouding en riolering uitgewerkt en eventuele kansen of knelpunten voor het ruimtelijk planproces gesignaleerd.

Een concept waterparagraaf is ter beoordeling aangeboden aan het waterschap en de reactie is in voorliggende waterparagraaf verwerkt.

Locatie

De projectlocatie (ca. 11 ha.) is gelegen ten zuidoosten van de kern van Hierden in de gemeente Harderwijk. In de gemeente Harderwijk en langs de projectlocatie is een gemengd rioolstelsel aanwezig. In de huidige situatie is het perceel onverhard en is geen bebouwing aanwezig. In figuur 1.1 is de begrenzing en het huidige gebruik van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1: Luchtfoto huidige situatie plangebied

Beleidskader

Europees en nationaal niveau

Op Europees niveau gaat het om de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Richtlijn overstromingsrisico's (ROR). Op nationaal niveau zijn de Structuurvisie infrastructuur en ruimte (SIR), het Nationaal Waterplan (NWP) en het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) van belang. De KRW is een Europese richtlijn die ervoor moet zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in 2015 op orde is en blijft. De ROR stimuleert Lidstaten tot informatie-inwinning, overleg en planvorming voor nationaal én grensoverschrijdend beheer van overstromingsrisico's. In de SIR schetst het Rijk een visie hoe Nederland er in 2040 voor moet staan. Het Nationaal Waterplan (NWP) is het rijksplan voor het waterbeleid voor de periode 2016-2021. Het plan beschrijft welke maatregelen genomen moeten worden om Nederland ook in de toekomst veilig en leefbaar te houden en om de (economische) kansen die water biedt te benutten.

Het NBW heeft tot doel om in 2015 het watersysteem op orde te hebben en daarna op orde te houden anticiperend op veranderende omstandigheden, zoals onder andere de verwachte klimaatverandering, zeespiegelstijging, bodemdaling en toename van verhard oppervlak.

Provincies en gemeenten dragen zorg voor een integrale afweging van de ruimtebehoefte en leggen deze vast in provinciale beleids- en streekplannen, respectievelijk structuur- en bestemmingsplannen.

Provinciaal niveau

Het provinciaal waterbeleid maakt integraal onderdeel uit van de Provinciale Omgevingsvisie. Hierin zijn een tweetal centrale hoofddoelstellingen geformuleerd waarin water integraal terugkomt:

1. een duurzame economische structuurversterking,
2. het borgen van de kwaliteit en de veiligheid van onze leefomgeving.

De provinciale hoofddoelen zijn in verschillende hoofdstukken opgenomen en vertaald in provinciale ambities. Afhankelijk van het accent van de ambitie, zijn ze opgenomen onder het deel 'Divers', 'Dynamisch' of 'Mooi' Gelderland:

1. **Divers** Gelderland betreft de regionale verschillen in maatschappelijke vraagstukken en opgaven en het koesteren van de regionale identiteiten. Zo heeft het Rivierenland andere regionale economische en culturele motoren dan de Stedendriehoek;
2. **Dynamisch** Gelderland betreft de provinciale ambities die zich afspelen op met name ruimtelijk-economisch vlak, bijvoorbeeld wonen, werken, mobiliteit;
3. **Mooi** Gelderland betreft de Gelderse kwaliteiten die bescherming danwel ontwikkeling nodig hebben en die tegelijk richting geven aan ontwikkelingen. Denk aan cultuurhistorie, natuur, water, ondergrond.

Per ambitie is de aanpak op hoofdlijnen beschreven. De nadere invulling vindt plaats via provinciale uitvoeringsprogramma's en samenwerking met partners. Daarmee is de Omgevingsvisie een 'plan' dat richting geeft en ruimte biedt; geen plan met exacte antwoorden. Ofwel: 'de Omgevingsvisie gaat over het speelveld en de spelregels, niet over de uitkomst van het spel.' Uitnodigingsplanologie is sturen op doelen en kwaliteit, niet op de exacte middelen.

Gemeenten en waterschappen zijn verantwoordelijk voor het stedelijk waterbeheer. In de toelichting heeft de provincie aangegeven dat de inrichting en het beheer van het waterhuishoudkundig systeem in het stedelijk gebied gericht moet zijn op:

- het tegengaan of zo veel mogelijk beperken van wateroverlast,
- het ontwikkelen en behoud van de natuur in het stedelijk gebied,
- het tegengaan van zettingen,
- het herbenutten van ontwateringswater voor drink- en industriewatervoorziening of voor herstel van verdroogde natuur,
- het weren van de riolering van (diepe) drainage en instromend grond- en oppervlaktewater,
- het beperken van de vuilbelasting door riool overstorten en hemelwateruitlaten,
- het beperken van de invloed van bronbemaling,
- het realiseren van de basiskwaliteit voor oppervlaktewater.

Voor een aantal functies, zoals landbouw, natte natuur, waterbergingsgebieden en grondwaterbeschermingsgebieden, zijn specifieke doelen geformuleerd. Vanwege de Europese Kaderrichtlijn Water is voor bepaalde oppervlaktewateren vastgelegd of het een kunstmatig of sterk veranderd oppervlaktewater is. Ook zijn voor die oppervlaktewateren ecologisch doelen geformuleerd.

Regionaal niveau

Het Provinciaal waterhuishoudingsplan is door Waterschap Vallei en Veluwe geconcretiseerd in een Waterbeheerprogramma (2016-2021). Het waterschap is verantwoordelijk voor het waterbeheer (waterkwaliteit en kwantiteit) binnen het plangebied. Voor waterhuishoudkundige ingrepen is de Keur van toepassing. De Keur is een waterschapsverordening die gebods- en verbodsbepalingen bevat met betrekking tot ingrepen die consequenties hebben voor de waterhuishouding en het waterbeheer.

Gemeentelijk niveau

Het Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan vormt het beleidskader riolering en water op gemeentelijk niveau. Het beleid met betrekking tot de zorgplicht stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater zijn eveneens vastgelegd in het Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan van de gemeente Harderwijk.

Huidige situatie

Bodemopbouw

Op basis van een doorsnede uit Regis wordt vanaf het maaiveld een zandlaag verwacht bestaande uit de formatie van Urk met een dikte van ca. 180 meter. Dit wordt bevestigd door de meest nabijgelegen boring uit het Dinoloket. Op basis van een boring (nummer: B26H0138, afstand: 20 meter, diepte: 40 m -mv) ten noorden van de projectlocatie blijkt dat de bodem op de projectlocatie voornamelijk bestaat uit fijn tot grof zand (bron: dinoloket.nl). De

doorlatendheid is naar verwachting goed aangezien de bodem voornamelijk fijn tot grof zand betreft zonder ondoorlatende lagen.

Grondwaterstanden

De grondwaterstand van het plangebied zit, volgens de isohypsenkaart van Gelderland, op circa 5 meter beneden maaiveld. Het plangebied kent een grondwatertrap VII en VIII (bron: www.bodemdata.nl). De hoogste grondwaterstanden bij deze grondwatertrappen kunnen binnen 0,8 meter tot 1,6 meter onder het maaiveld liggen. Geconcludeerd kan worden dat de grondwaterstanden ver beneden het maaiveld liggen. Toekomstige bebouwing heeft voldoende ontwateringsdiepte. Door de ligging van de grondwaterstand zal bij waterbergende voorzieningen gedacht moeten worden aan droogvallende voorzieningen. Het plangebied is niet gelegen in een grondwaterbeschermingsgebied of 'Intrekgebied' voor grondwater (Omgevingsvisie, 2015).

Oppervlaktewater

De waterbeheerder in het plangebied is Waterschap Vallei en Veluwe. Het plangebied is gelegen in een vrij afwaterend gebied. De locatie wordt aan de oostelijke zijde begrenst door een beek (Hierdensebeek). De Hierdense beek is een KaderRichtlijnWater (KRW) waterlichaam, maar heeft als gebruiksfunctie enkel een waterhuishoudkundige functie tegen overstromingen. Binnen het plangebied liggen geen permanent watervoerende watergangen. Langs de wegen liggen droogvallende greppels.

Riolering

Binnen het projectgebied is geen riolering aanwezig. De nabijgelegen bebouwing is middels drukriolering aangesloten op het vuilwaterstelsel van de kern van Hierden, gemeente Harderwijk.

Voorgenomen ontwikkeling

Het plan 'Landgoed Morssinkhof's Hoeve' betreft de bouw van een nieuw landhuis (maximaal 1.500 m³), twee bijgebouwen, incl. B&B (van elk circa 150 m²) en een nieuw te bouwen overdekte rijhal voor paarden met stallen en facilitaire voorzieningen (circa 2.800 m²). Daarnaast vindt aanleg van bos, bloemrijke graslanden en landschapselementen plaats en wordt mogelijk de gelegenheid geboden om een aantal evenementen (vier weekenddagen per jaar) te organiseren. Het nieuwe landgoed (voormalig perceel van de kwekerij) zal gedeeltelijk worden opengesteld voor publiek. Het plangebied ligt in niet stedelijk gebied en heeft een oppervlakte van circa 11,1 ha. Ter hoogte van de springtuin is als bufferings- en infiltratievoorziening recentelijk een wadi (ca. 350 m²) gerealiseerd (zie figuur 1.2).

Figuur 1.2: Luchtfoto huidige situatie en ligging wadi (gele contour)

Toename verharding

Een belangrijk principe is dat een deel van het hemelwater afkomstig van het nieuw verhard oppervlak binnen het plangebied wordt vastgehouden en/of geborgen en dus niet direct afgevoerd wordt naar de riolering of het oppervlaktewater. Hiermee wordt bereikt dat de waterzuiveringsinstallatie (bij afvoer naar riolering) beter functioneert, verdroging wordt tegen gegaan en piekafvoeren in het oppervlaktewater (met eventueel wateroverlast in benedenstrooms gelegen gebieden) worden voorkomen. De voorkeursvolgorde hier bij is vasthouden (infiltratie) - bergen - afvoeren.

Het verhard oppervlak neemt door de ontwikkeling toe met meer dan 4.000 m². Hierdoor dient de gemeente Harderwijk te voldoen aan de retentie- eis voor hemelwater van het waterschap Vallei en Veluwe. Er dient een berging van 600 m³ per hectare verhard oppervlak te worden gerealiseerd. De retentievoorziening dient maximaal met een landelijke afvoer van 0,67 l/sec/ha ofwel 5,8 mm/dag af te voeren naar het oppervlakte water of rioleringssysteem.

Gezien de grootte van het plangebied (circa 11,1 ha) en het verhard oppervlak (circa 0,5 ha) kan worden gesteld dat voldoende ruimte binnen de projectgrenzen aanwezig is om de benodigde waterberging te realiseren en aan de voorwaarden van het waterschap te voldoen. De reeds aangelegde wadi betreft een absoluut systeem. Dat wil zeggen dat al het water in de bodem infiltreert en dat geen overstort richting het oppervlaktewater is aangelegd.

Waterkwaliteit

Bij de inrichting, bouwen en beheer dienen zo min mogelijk vervuilende stoffen te worden toegevoegd aan de bodem en het grond- en oppervlaktewatersysteem. Conform de waterkwaliteitsrichts dienen de mogelijkheden voor bronmaatregelen (schoonhouden) te worden onderzocht:

1. schoonhouden;
2. scheiden;
3. zuiveren.

Gebieden worden zodanig ingericht dat de diffuse verontreiniging zo beperkt mogelijk is. Aandachtspunten hierbij zijn: duurzame (niet uitlogende) materialen, onderhoudsarme bestrating, beplanting (i.v.m. bestrijdingsmiddelen), inrichting wegen/parkeerplaatsen, etc.

Vuilwater riolering

Door de realisatie van het nieuwe landgoed zal de vuilwaterstroom minimaal toenemen. Enkel het woonhuis, de B&B en de facilitaire voorzieningen in de rijhal worden aangesloten op de riolering. Hierdoor is er voldoende capaciteit in het gemengde stelsel om de toename in het vuilwater aanbod af te voeren. De vuilwaterafvoer dient middels een drukriolering aangesloten te worden op het bestaande vuilwaterrioolstelsel van de kern Hierden, gemeente Harderwijk.

Conclusie

Het projectgebied biedt voldoende drooglegging voor de realisatie van nieuwe bebouwing. De toename aan verhard oppervlak betreft slechts een klein deel van het projectgebied en recent is reeds een wadi gerealiseerd. De wadi betreft een absoluut systeem waarbij al het water naar de bodem infiltreert en geen (nood) afvoer op oppervlaktewater is aangelegd.

In het projectgebied is voldoende ruimte voor de aanleg van een droogvallende waterberging. De voorgenomen ontwikkeling houdt rekening met het bouwstoffenbesluit. Negatieve effecten op de grondwaterkwaliteit worden niet verwacht. De vuilwater afvoer wordt afgevoerd via het reeds aanwezige gemengd rioolstelsel. Derhalve kan geconcludeerd worden dat er voor het aspect water geen belemmeringen zijn geconstateerd voor de realisatie van het plan.